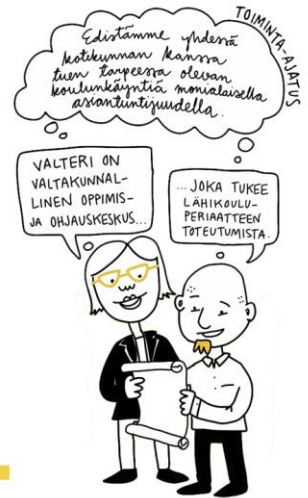

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Jopon perusasiat kuntoon

Johtamisen paja, Rauma 18.9.2018, Merja Koivisto

Työpajan tavoitteet

Osallistuja kertaan, saa vahvistusta, jakaa osaamistaan ja oppii työpajassa Joustavan perusopetuksen JOPO -opetuksen

- Keskeisimmät normit
- Järjestämisen, oppilasvalinnan ja rahoituksen ydinasiat

[Joustava perusopetus tarjoaa monta tapaa oppia](#)

TIETOA KEHITTÄMISEEN

<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/seuranta-ja-vaikuttavuus/vaikuttavuus-ja-kustannukset#lapset>

<http://www.mesaatio.fi/data/>

<http://omalinja.fi/>

<https://www.teaviisari.fi/teaviisari/fi/index>

<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely>

[Nuorisotilastot](#)

90 %:lla
lapsista ja
nuorista kaikki
on kunnossa.

Joka viides 13- 22 vuotiaista nuorista kärsii mielenterveyden oireilusta.

Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneita nuoria on **yläkoulun 8-9 luokkalaisista 13 %**, toisella asteella 11 %.

Puolet aikuisten mielenterveysongelmista alkaa alle 14 vuoden iässä.

Noin 5 000 nuorta ei saa toisen asteen opiskelupaikkaa.

Useat heitä ovat saaneet erityistä tukea tai ovat maahanmuuttajataustaisia.

Maahanmuuttajatausta ja **äidin alhainen koulutustaso lisäävät** syrjäytymisriskiä

Yli 87 000 alle 25-vuotiasta työtöntä työnhakijaa **2016**.

17 000 alle 25-vuotiasta nuorta, jotka elävät
toimeentulotuella.

Työkyvyttömyyseläkkeelle joutuu vuosittain 1 550 alle 30-vuotiasta nuorta mielenterveys- ja käytöshäiriöiden takia (Kela).

Mielenterveys- ja käytöshäiriöiden vuoksi keskimäärin
neljä nuorta aikuista jää joka päivä
työkyvyttömyyseläkkeelle.

Vain perusasteisesti koulutetuista työttömien osuus on 40 %

7

Päihdehuollon huumeasiakkaat olivat
pääosin miehiä (67 %)
ja 20–39-vuotiaita (79 %).

Työssä tai opiskelemassa oli 25 %
asiakkaista.

**Nuorten päihdehuollon kustannukset
ovat arviolta 4,5 milj. euroa vuodessa.**

8

Lastensuojeluliiton tutkimuksen mukaan

- Jos päihde- ja rikoskierteeseen ajautunutta poikaa pystyttäisiin auttamaan lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen erityisnuorisotyön, päihdepsykiatrisen poliklinikan ja koulun yhteistyön avulla, maksaisi se 5 500 euroa.
- Kriisiytynyt tilanne, joka johtaa kiireelliseen sijoitukseen ja huostaanottoon nostaa kustannukset moninkertaisiksi. Vuoden sijoituksen jälkeen kustannukset olisivat jo yli 110 000 euroa.

<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/seuranta-ja-vaikuttavuus/vaikuttavuus-ja-kustannukset#lapset>

9

- Lastensuojeluilmoitus tehtiin **66 646** lapsesta. Yhtä lasta kohden tehtiin 1,7 ilmoitusta.
 - Avohuollon asiakkaina **73 872** lasta
 - Kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna **17 664** lasta ja nuorta
- Vuonna 2015 sijoitettiin **kiireellisesti 3 733 lasta.**

Lähde: Lastensuojelun käsikirja, THL, lastensuojelutilasto 2015 (www.thl.fi)

Sijaishuollon palvelut ovat pitkälle ulkoistettuja.

Ulkoistaminen on kaksinkertaistanut kustannukset kymmenessä vuodessa.

11

Neljän lapsen sijoitus kymmeneksi vuodeksi sijaisperheeseen maksaa yhteensä 950 000 euroa, laitoksessa kustannukset ovat nelinkertaiset.

Kunta maksaa yhdestä sijoituksesta lastensuojelulaitokseen vähintään 100 000 € /vuosi.

Vaikeasti oireilevien lasten ja nuorten yksikössä hoidon keskimääräinen pituus on 38 kuukautta ja hoidon hinta on 470 000 € / potilas (vaihteluväli 39 000–1 700 000 euroa).

12

Rahalla palkkaisi kouluun kaksi erityisopettajaa tai perustaisi kaksi uutta luokkaa pienentämään vaativimpia ryhmiä.

Sillä saisi myös kaksi sosiaalityöntekijää tai **sata** uutta tukiperhettä.

13

Esimerkkejä kustannusvaikutuksista

Pitkäaikainen kodin ulkopuolelle sijoittaminen nostaa kustannukset kymmenkertaiseksi verrattuna lastensuojelun avopalveluihin.

Yhden vuoden laitossijoituksen kustannuksilla voitaisiin esimerkiksi:

- järjestää intensiivistä perhetyötä yli seitsemäksi vuodeksi
- perhe voisi käydä perheneuvolassa yli 400 kertaa
- kotipalvelua voitaisiin järjestään lähes 3000 tuntia

Heinonen H, Väisänen A, Hipp T (2012) Miten lastensuojelun kustannukset kertyvät? Lastensuojelun Keskusliitto.

- Kainuun maakunnassa resurssoinnin suunnittelussa on käytetty arviota siitä, että jokainen estetty lastensuojelun huostaanotto säästää 60 000 €/vuosi.
- Rahalla voidaan palkata kaksi työntekijää perhetyöhön. Tulokset määrätietoista satsauksesta perhepalveluihin ovat lupaavia: aiempina vuosina lastensuojelun kustannukset nousivat 700 000 - 800 000 € vuodessa, mutta viime vuonna kasvu taittui ollen vain 67 000 €.

Helena Ylivaara, Kainuun maakunta

15

Nuoren ajautuminen sosiaalisesti huono-osaiselle elämänuralle ja syrjäytyminen pysyvästi työmarkkinoilta aiheuttaa yhteiskunnalle **yli miljoonan euron** kustannukset ennen kuin kyseinen henkilö täyttää 60 vuotta.

Koulutus kiinnittää nuoren yhteiskuntaan, jos nuori kiinnittyy kouluun.

mm. Ristikari Tiina, Törmäkangas Liisa jne. Raportti 9/2016. Suomi nuorten kasvu ympäristönä

Opettaja	Koettu epäoikeudenmukaisuus	Koulukiusaaminen, yhteisöllisyyden puute	Motivaation puute	Oma elämäntilanne
Opettajan kanssa ei kemiaa kohtaa Opettaja pitää tyhmänä.	Ope oli mulkku	Koulukiusaaminen, eikä siihen puututtu	Itse ei vaan huvita koulunkäynti	Liikaa stressiä
Opettajan soveltumattomuus, tietoa löytyy, opetustaitoa ei.	Ketuttaa kun säännöt eivät ole kaikille samat	Sosiaalisten tilanteiden pelko/paniikki	Mikään ei huvita	Viina maistuu paremmalta kuin koulu
Voisiko opettaja olla joku aamu vastassa siten, että sitä oikeasti kiinnostaa opettaminen ja me nuoret Opettaja voisi joskus kysyä, mitä kuuluu. Eikä olla pelkästään opettaja.	Opettaja ei osaa olla tasapuolinen. Silmätikut ja suosikit. Eivätkä opettajat tajua, että jokainen nuori huomaa asian.	Huono luokkahenki, eikä opettaja yrittänyt parantaa sitä	Oma motivaation puute	Levossa lihas palautuu. Reenaaminen mukavampaa kuin koulun käynti.
Miksi keskeytin koulun? Kysymykset esitetty pajanuorille keväällä 2014				
				Koonnut Merja Koivisto

Nuori haluaa kokea

Pystyvyyttä

Minä osaan asioita ja pystyn vastaamaan haasteisiin.

Yhteenkuuluvuutta

Minä kuulun tähän ryhmään, tähän kouluun.

Autonomiia

Minä saan päättää asioistani ja omistan elämäni. Minua kuullaan.

Samu Määttä (2014) Motivoimaa-hanke

Yksi muiden joukossa
Yksin muiden joukossa

Hyväksytty

Ymmärretty

Osaava

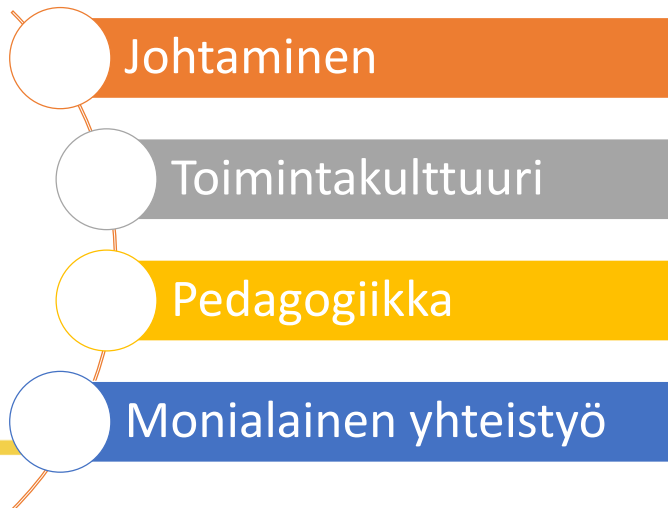
"Yksinäisyys sai aikaan eristäytymistä ja itsesyytöksiä, jotka johtivat masennukseen, ahdistus- sekä paniikkihäiriöön ja jatkuvaan itsetuhoisuuteen."

Junttila, Sourander, alustavia tuloksia 2017 / Lapsuusiän ongelmien yhteys aikuisiässä selviytymiseen

Hyvinvointia edistävä koulu

JOPO -TOIMINNAN ARVIOINTI	ARVO-SANA	KOHENNUS-TOIMENPIDE
1. Ohjausryhmä/-tiimi luotsaa JOPO- toimintaa tukien, suunnitelmallisesti ja sitoutuneesti		
2. Hakuprosessi ja oppilasvalinnat ovat onnistuneet		
3. Eri hallinnonalojen yhteistyö ja vastuunotto toimii monipuolisesti sekä haastavissa tilanteissa että ennaltaehkäisevässä työssä.		
4. Aineopettajat ymmärtävät JOPO-toimintakulttuurin. Aineopettajien kanssa tehtävä yhteistyö esimerkiksi painoalueiden suunnittelussa on saumatonta ja tehokasta.		
5. Opetushenkilöstölle tarjotaan suunnitelmallisesti täydennyskoulutusta ”JOPO-pedagogiikasta” ja osaamista jaetaan.		
6. Koulun aikuiset kohtaavat oppilaat aidosti kuuntelemalla. Sosiaalisten- ja tunnetaitojen harjoittelulle löytyy aikaa. Tunneilmastoon kiinnitetään huomiota.		
7. Opetus- ja arviointimenetelmät ovat monipuolisia. Oppilaiden motivaatioon ja opiskelutaitoihin kiinnitetään jatkuvasti huomiota.		
8. Oppilaiden palautteita, mielipiteitä ja ideoita koulunkäynnistä kuunnellaan ja kerätään säännöllisesti. Osallisuus näkyy opetusjärjestelyissä.		
9. Kodin ja koulun yhteistyö on arvostavaa. Kodin vastuullisuuteen kannustetaan konkreettisin ehdotuksin.		
10. Koulun ja työelämän yhteistyö sujuu vastuullisesti.		
11. Työssäoppimistehtävät kartuttavat oppilaiden työelämä- ja elämähallintaitoja (laaja-alaista osaamista).		

JOPO –opetuksen ydinasiat ja normiperusta

Perusopetuksen tehtävä

- Opetus- ja kasvatustehtävä
Oppilaan oppimisen, kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen yhteistyössä kotien kanssa
- Oppivelvollisuuden suorittaminen
- Kelpoisuus toisen asteen opintoihin
- Eriarvoistumisen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
- Laaja yleissivistys
- Perusopetuksen kehittäminen inkluusioperiaatteen mukaisesti
- Auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä identiteettiä ihmisenä, oppijana ja yhteisönsä jäsenenä
Oppilas löytää vahvuutensa ja rakentaa tulevaisuuttaan oppimisen keinoin

OPH: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014, s. 18

Jopo on osa hallituksen kärkihanketta

- Lisätään joustavan perusopetuksen (jopo) mukaista toimintaa
- Nuorisotakuuta yhteiskuntatakuun suuntaan
→ Kärkihanke 6
- Vuodelle 2016 kohdennettu *400 000 euroa*,
vuodelle 2017 *300 000 euroa* ja
vuodelle 2018 *300 000 euroa*.

Kehittämisen teemana on jopon arvostuksen ja profiilin kohottaminen.

27

JOPO - Joustava perusopetus (PoL 5 §)

- Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on **alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio** sekä oppilaille, joiden **arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä**. Poikkeuksellisesti joustavaan perusopetukseen voidaan ottaa myös erityistä tukea saava oppilas, mikäli oppilas kykenee noudattamaan opetuksessa käytettävää opetussuunnitelmaa ja järjestelyä voidaan pitää oppilaan edun mukaisena. Perusopetusasetus 9 b § 1 mom. (1768/2009)
 - Tavoitteena on **vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa**. Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.
 - Opetus järjestetään
 - **pienryhmämuotoisesti** koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen.
 - **koulussa lähiopetuksena** sekä **ohjattuna opiskeluna työpaikoilla** ja muissa oppimisympäristöissä.
 - Opetusta voidaan antaa osittain myös **muun opetusryhmän yhteydessä**.
-

Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

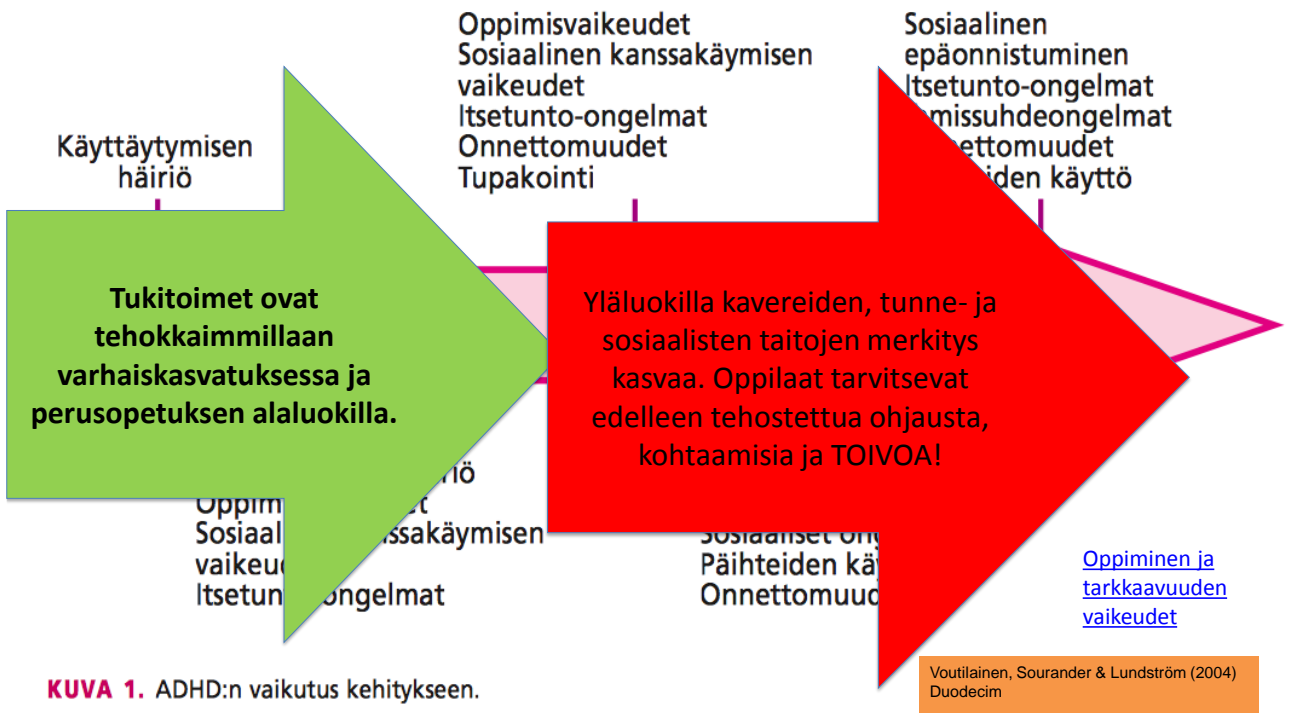

Tuella ehkäistään ongelmien monimuotoistumista, syvenemistä ja pitkäaikaisvaikutuksia.

Oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Ensimmäiseksi arvioidaan koulun toimintatapoja, opetusjärjestelyitä ja oppimisympäristöjä sekä niiden soveltuvuutta oppilaalle.

OPH: Opetussuunnitelman perusteet, 2014

KUVA 1. ADHD:n vaikutus kehitykseen.

Yhteistyö

OHJAUSRYHMÄ

- vastaa suunnittelusta ja organisoinnista
- koostuu esimerkiksi kunnan opetus- ja sivistystoimen, nuorisotoimen, sosiaalityön, paikallisten työnantajien ja vapaaehtoisjärjestöjen edustajista
- ryhmässä ei käsitellä yksittäisen oppilaan asioita (salassa pidettäviä)

JOPO-opetuksessa korostetaan moniammatillista sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välistä yhteistyötä

MUUT YHTEISTYÖN MUODOT

Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat.

[Zemppari_vertaistukihenkilö_yläkoululaiselle](#)

JOPO-TYÖPARI

- Opettaja ja muu opetuksen järjestäjän nimeämä ammattilainen vastaavat JOPOsta käytännössä. Ammattilainen voi olla esimerkiksi nuorten sosiaalisen kasvun tukemiseen, perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä muuhun tuki- ja neuvontatyöhön perehtynyt ammattilainen
- Vastuu opetuksesta on opettajalla. Muu ammattilainen tai avustaja voivat hoitaa itsenäisesti oppilaiden valvontaa ja opettajan ohjeistamana myös opetusta, mutta vastuu opetuksesta on aina sillä, jolla on määräys hoitaa opetusta.

Rahoitus

- Opetuksen järjestäjälle maksetaan perusrahoituksen lisäksi lisärahoitusta Joustavan perusopetuksen järjestämisestä. Vuonna 2017 oppilaskohtainen yksikköhinta oli 3100 €.
- Joustavan perusopetuksen toimintaan maksettiin vuonna 2017 rahoitusta 120 kunnalle ja yhdelle kuntayhtymälle yhteensä 1 829 oppilaasta.
- Tilastokeskus kerää oppilastiedot 20.9. tiedonkeruussa ja siinä ilmoitetaan myös JOPO-oppilaat tilastointipäivän tilanteen mukaan.
- Muuta ilmoitusta tai hakemusta ei tarvita.
- Opetussuunnitelman perusteiden mukaan oppilaan ottamisesta jopo-toimintaan tehdään hallintopäätös. Tämän päätöksen tulee olla tehtynä ennen tilastointipäivää, jotta oppilaat voidaan ilmoittaa ja saada rahoitus.

Kevät 2018

Esimerkki
aikataulutuksesta.
Saarijärven
Pedanetsivut

- viikko 10: Jopo-infoilta
to 8.3.2018 klo 18.00
- viikot 11-12: hakuaika Jopo-luokalle
ma 12.3. – pe 23.3.2018 (klo14.10)
- viikot 13-14: haastattelut (ma 26.3.2018 ->)
- viikko 18: uusien Jopojen valinta (8-12 opp.)
(viimeistään toukokuun alku)

VINK

- Jopo-oppilaat sijoittuvat jatko-opintoihin yllättävän hyvin, esimerkiksi Helsingissä ja Hämeenlinnassa suurin osa (noin 95 %), kuntakohtaisia eroja kuitenkin on.
- Työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä oppilaiden kanssa työskentelevä henkilöstö **tulee perehdyttää työturvallisuuteen, tietosuojaan ja salassapitoon liittyviin** sekä muihin tarvittaviin säädöksiin.
- Joustavan perusopetuksen oppilaalla on oikeus säädösten mukaiseen oppimisen ja koulunkäynnin tukeen, ohjaukseen ja oppilashuoltoon.

JOPOn haasteeksi koetaan mm.

- **Oppilasvalintakäytännöt** (haku, valintapäätöksen tekevä taho)
- **Jopon profiili ja arvostus**
- **Opetuksen järjestelyt** (joustavuuden varmistaminen, työssä oppimisen laajuus ja sen mahdollisuudet)
- **Resursointi** (kohdennetaanko resurssia riittävästi, jotta luokasta päästään pois)
- **Arviointi** (opiskelu koulussa ja muissa oppimisympäristöissä, tukimateriaalin tarve)
- **Jatko-opintoihin ohjaaminen**

37

Koulutus kiinnittää
nuoren
yhteiskuntaan, jos
lapsi kiinnittyy
kouluun.

mm. Ristikari Tiina, Törmäkangas Liisa jne. Raportti 9/2016. Suomi nuorten kasvuympäristönä

Kiitos!

Merja Koivisto
Oppimis- ja ohjauskeskus
Valteri, Onerva
merja.koivisto@valteri.fi

Ja tuu kahville!

<https://www.valteri.fi/nettikahvila/>

www.valteri.fi <https://vip-verkosto.fi/>

Koulunkäytikyvyn aste

Koulunkäytikyvyn aste

Tyypillisiä ominaisuuksia

hyvä

- ikätasoinen vastuunotto itsestä, aikatauluista, tehtävistä ja tavaroista
- opiskelutaidot ja oppiminen oman kapasiteetin mukaista (tarjolla olevin tukitoimin)
- riittävä terveydentila, sosiaaliset ja tunnetaidot, kyky säädellä omaa käytöstä ja toimia ryhmässä
- riittävä motivaatio

osittainen

- toimintakykyyn vaikuttava fyysinen ja/tai psyykinen sairaus
- puutteita toiminta- ja/tai oppimiskyvyssä, tunnesäätelytaidoissa, sosiaalisissa taidoissa, keskittymisessä
- vaikeuksia toimina ryhmätilanteissa tai ottaa ohjausta vastaan
- heikentynyt motivaatio
- koulunkäynnin onnistumiseen tarvitaan erityisiä järjestelyjä tai tukitoimien tehostamista

riittämätön

- ohimenevä tai pitkäaikainen toimintakyvyttömyys sairauden tai sen hoidon vuoksi
- koulunkäynti ja/tai opiskelu ei onnistu tarkennetuilla tukitoimillakaan
- akuutti kriisitilanne (elämäntilanteen muutos, menetys, sairastuminen)

Eri tahojen yhteistyönä tehty arvio oppilaan koulunkäytännöstä

Koulun ja opetusryhmän tilanne	Lapsen vointi /tilanne - Mitä oireen/käyttäytymisen taustalla on?	Muiden tahojen järjestämä tuki
<ul style="list-style-type: none"> ryhmän kokonaistilanne – onko kyse yksilön vai ryhmän ongelmasta? tukitoimet ja niiden teho ja riittävyys lapsen ja ryhmän turvallisuus opettajan näkökulma ja jaksaminen 	<ul style="list-style-type: none"> oppimiskyky yhteistyökyky, ryhmätaidot motivaatio psykkinen ja fyysinen terveydentila oireita lievittävät ja provosoivat tekijät ja tilanteet kotitilanne koettu stressi (kiusaaminen, ympäristön aiheuttama kuormittuminen) Toiminnanohjauksen taidot 	<ul style="list-style-type: none"> fyysisen tai psyykkisen sairauden hoito ja sen toteutuminen lastensuojelun tukimuodot
Vaativan erityisen tuen kehittämisyöryhmä 2017, Koulunkäytännön arvioinnin elementit (luonnos, mukaillen Puustjärvi 2016).		

Eri tahojen yhteistyönä tehty arvio oppilaan koulunkäytännöstä

Koulun ja opetusryhmän tilanne	Lapsen vointi /tilanne - Mitä oireen/käyttäytymisen taustalla on?	Muiden tahojen järjestämä tuki

1. Opiskelun erityiset painoalueet

- Oppilaalla on oikeus saada oppimiseensa tukea, kuten tukiopetusta, osa-aikaista erityisopetusta, eriyttämistä. **Elleivät edellä mainitut tukikeinot riitä, oppimissuunnitelmassa voidaan määritellä opiskelun erityiset painoalueet.**
- Opiskelun erityisiä painoalueita **voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen aikana.**
- Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun **opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt.** Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa **oppimaan oppimisen taitojaan.**
- Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, **oman vuosiluokan kaikkein keskeisimmistä sisällöistä** eli ns. ydinsisällöistä. Tällöin oppilas **pyrkii edelleen oman vuosiluokkansa tavoitteisiin**, painoalueet eivät voi olla esimerkiksi alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä.
- Painoalueittain tapahtuva opiskelu eroaa yksilöllistämisestä, sillä siinä ei madalleta opiskelun tavoitetasoa.

https://www.oph.fi/saadokset_ ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/tietoa_tuen_jarjestamisesta/opiskelun_ erityiset_painoalueet

Etelä-Pohjanmaan OPS, Ydinsisällöt _ <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/39651/perusopetus/tiedot>

2. JOPO - Joustava perusopetus (PoL 5 §)

- Joustava perusopetus on tarkoitettu niille 7–9-luokkien oppilaille, joilla on alisuoriutumista ja heikko opiskelumotivaatio sekä oppilaille, joiden arvioidaan olevan vaarassa syrjäytyä jatkokoulutuksesta ja työelämästä.
- Joustavalla perusopetuksella pyritään vähentämään **perusopetuksen keskeyttämistä ja ehkäisemään syrjäytymistä**. Tavoitteena on **vahvistaa oppilaiden opiskelumotivaatiota ja elämänhallintaa.** Perusopetuksen oppimäärän suorittamisen lisäksi oppilaita tuetaan, kun he siirtyvät seuraavaan koulutusvaiheeseen ja edistetään heidän valmiuksiaan menestyä opiskelussa.
- Opetuksessa korostuu **moniammatillinen sekä eri hallintokuntien ja organisaatioiden välinen yhteistyö.** Yhteistyöhön voivat osallistua myös ammatilliset oppilaitokset ja lukiot, vapaan sivistystyön oppilaitokset sekä nuorten työpajat.
- Opetus järjestetään
 - **pienryhmämuotoisesti** koulussa, työpaikoilla ja muissa oppimisympäristöissä moniammatillista yhteistyötä sekä tuki- ja neuvontapalveluita käyttäen.
 - **koulussa lähiopetuksena** sekä **ohjattuna opiskeluna työpaikoilla** ja muissa oppimisympäristöissä.
 - Opetusta voidaan antaa osittain myös **muun opetusryhmän yhteydessä.**

[Joustava perusopetus tarjoaa monta tapaa oppia](#)

3. Erityiset opetusjärjestelyt (PoL 18 §)

- Oppilaan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:
 - 1) oppilaalla katsotaan joltakin osin **ennestään** olevan perusopetuksen oppimäärää **vastaavat tiedot ja taidot**;
 - 2) perusopetuksen oppimäärän suorittaminen olisi oppilaalle **olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta**; tai
 - 3) se on perusteltua oppilaan **terveydentilaan** liittyvistä syistä.
- Oppilas voidaan PoL 18 §:n perusteella vapauttaa **joko kokonaan tai joiltakin osa-alueilta oppiaineen opiskelusta**.

45

4. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu

Opinnoissa eteneminen vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaan, Perusopetusasetus 11 § 3 mom

- Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely, missä oppimäärä jaetaan vuosiluokkien sijaan opintokokonaisuuksiksi
- Vuosiluokkiin sitomatonta järjestelyä voidaan käyttää koko koulun, vain tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opiskelun järjestämisessä.
- Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi **lahjakkuutta tukevana** tai **opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä** toimintatapana.
- Jos vuosiluokkiin sitomaton järjestely koskee vain muutamia oppilaita, voi määrittelyn tehdä opetussuunnitelman sijaan kullekin oman opinto-ohjelman mukaan etenevälle oppilaalle laadittavassa oppimissuunnitelmassa tai HOJKSissa.
- Oppilas ei jää luokalleen mahdollisten hylättyjen tai puuttuvien suoritusten vuoksi
- Lukuvuoden päättyessä oppilas saa todistuksen hyväksytysti suorittamistaan opintokokonaisuuksista ja siirtyy seuraavalle luokalle jatkamaan opintojaan siitä, mihin ne edellisenä lukuvuonna jäivät.

5. Erikoissairaanhoidossa olevan oppilaan opetus (Perusopetuslaki 4 a §)

- Tunne-elämältään tai sosiaaliselta käyttäytymiseltään haasteellisten oppilaiden lasten- ja nuorisopsykiatriseen tutkimukseen ja hoitoon pääsy ja joustava siirtyminen takaisin kouluun on ensiarvoisen tärkeää.
- **Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin kuin se hänen terveytensä ja muut olosuhteet huomioon ottaen on mahdollista.**
- Avohoidossa olevan oppilaan opetus järjestetään pääsääntöisesti oppilaan omassa koulussa.
- Jos se ei ole koulun omista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista, hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta järjestää oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua.
- Myös kunnat, joissa sijaitsee erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voivat järjestää opetusta avohoidossa olevalle oppilaalle

47

5. Koulupaikasta päättäminen

- Hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön (johon lapsella on hoitosuhde) sijaintikunta ja oppilaan opetuksen järjestäjä sekä oppilaan kotikunta (jos eri) sopivat yhdessä oppilaan opetuksen järjestämisestä.
- Prosessissa on kuultava oppilasta, tämän huoltajia tai muuta laillista edustajaa, oppilaan opetuksen nykyisiä ja tulevia järjestäjiä (siis myös sairaalakoulua) sekä oppilaan oppilashuollosta vastaavia henkilöitä.
- Mikäli sopimukseen ei poikkeuksellisesti päästä, päätöksen tekee hoidosta vastaavan sairaalan tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön sijaintikunta.
- Normaalit kuntalain muutoksenhakukeinot käytössä (oikaisuvaatimus ja kunnallisvalitus).

48

5. Nivelvaiheen tuki

- Erikoissairaanhoidon tarvitsevan oppilaan opetuksen järjestämistä koskeva sopimus voidaan tehdä heti, kun oppilas on saanut lähetteen.
→Laki edellyttää erityistä huomiota kiinnitettävän nivelvaiheissa annettavaan opetukseen.
- Erikoissairaalahoitoon pääsyä odottava, sinne siirtyvä tai sieltä omaan kouluun palaava oppilas on oikeutettu siirtymisen kannalta välttämättömään opetuksen tukeen. Sen järjestäminen on opetuksen järjestäjän ja hoidosta vastaavan sairaalan (tai muun erikoissairaanhoidon toimintayksikön) sijaintikunnan yhteisellä vastuulla.

49

5. Nivelvaiheen tuki (Hallituksen esitys)

- Tukitoimista sovitaan tapauskohtaisesti. Kevyimmillään konsultaatiota ja suunnittelua, mutta myös, esimerkiksi sairaalakoulun henkilökunnan jalkautuminen oppilaan omaan kouluun tai oppilaan osallistuminen tukijaksolle sairaalaopetukseen.
- Mikäli oppilaan opetuksen järjestäjä on muu kuin oppilaan hoidon aikainen kotikunta, myös kotikuntaa tulee kuulla (koska kunta osallistuu kustannuksiin).
- Tavoitteena on, että erikoissairaanhoidossa annettavan opetukseen päätyttyä oppilaan tulee voida palata siihen opetukseen, johon hän osallistui ennen siirtymistään.
- Pysyvää oppilaaksi ottamispäätöstä sairaalakouluun ei siis pääsääntöisesti tehdä.

50